

Ekonomické vládnutí EU: autorita a kredibilita

Pavel Mertlík

Institucionální krize HMU a opatření k jejímu překonání

- ❑ dlužnická krize řady zemí eurozóny vyústila v institucionální krizi eurozóny, jejímž základem je *asymetrie institucionálního uspořádání měnové a fiskální politiky* v eurozóně. Dlužnická krize zemí eurozóny ohrožuje samotnou existenci hospodářské a měnové unie
- ❑ dohodami z let 2010 - 2012 byl posílen dohled Evropské komise nad rozpočty členských zemí EU, posílen sankční mechanismus při porušení zásad Paktu členskou zemí: sankce (finanční pokuta do rozpočtu EU) je uvalena na návrh EK, pokud do deseti dnů nehlasuje proti návrhu EK na sankci kvalifikovaná většina členských zemí EU
- ❑ EK nově posuzuje celkovou makroekonomickou rovnováhu a udržitelnost ekonomického vývoje členských zemí, včetně vývoje jejich platební bilance (macroeconomic and fiscal surveillance)

Fiskální pakt

- ❑ v r. 2012 přijatý tzv. Fiskální pakt (Fiscal Compact, plný název *Smlouva o stabilitě, koordinaci a správě v Hospodářské a měnové unii, Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union, TSCG*), závazný pro členské země III. stádia EMU
- ❑ dle Fiskálního paktu konsolidovaný fiskální deficit musí být menší než 3 % HDP, přičemž konsolidovaný fiskální strukturální deficit musí být menší než 1 % HDP, je-li veřejné zadlužení země významně nižší, než 60 % HDP; nesplňuje-li země tuto podmínku, pak konsolidovaný fiskální strukturální deficit musí být nižší než 0,5 % HDP
- ❑ v případě nedodržení tohoto pravidla musí země aktivovat „automatický korekční mechanismus“. Výjimkou je případ, kdy nedodržení pravidla je způsobeno „mimořádnou událostí mimo kontrolu země“, např. hlubokou recesí. V takovém případě však země musí zahájit přizpůsobení sledující dosažení střednědobého rozpočtového cíle

Asymetrie institucionálního uspořádání HMU

- ❑ *monetární unie* má *federativní* uspořádání:
pravidla (evropské smlouvy, direktivy EU) + **výkonná autorita** (Evropská centrální banka), která realizuje měnovou politiku a zajišťuje dodržování monetárních pravidel

- ❑ *fiskální unie* má *konfederativní* uspořádání:
pravidla (evropské smlouvy, direktivy EU) + **politické jednání** (Evropská rada, Rada EU /Ecofin, tj. rada ministrů financí a hospodářství EU/), která měla zajišťovat dodržování fiskálních pravidel členskými zeměmi EU při realizaci jejich národních fiskálních politik

Zásadní problémy přijatých opatření

- ❑ **problém *authority***: bude mít EK dostatečnou autoritu (odvahu, politický mandát) k tomu, aby navrhovala sankce proti členským zemím? Budou mít politici členských zemí při jednáních Rady EU (Ecofinu) dostatečnou autoritu k uvalení sankcí vůči členským zemím?
- ❑ **problém *kredibility (důvěryhodnosti)***: budou finanční trhy důvěřovat tomu, že po novelizaci Paktu stability a růstu se bude Pakt, resp. konvergenční kritéria, důsledně dodržovat (na rozdíl od předchozího období, kdy jeho porušování členskými zeměmi zůstalo bez korekce, až vyústilo v dlužnickou krizi některých z nich)?

Vynucování pravidel politickým mechanismem: negativní zkušenost

- ❑ **v minulém období konfederativní regulace fiskálních politik politickým jednáním států v důležitých případech vždy selhala**
 - členské země si vzájemně tolerovaly porušování Paktu stability a růstu a nikdy nepřistoupily k sankcím vůči zemím porušujícím konvergenční kritéria (kdyby byl Pakt stability a růstu důsledně dodržován, nebylo by došlo k nadměrnému zadlužení a následné dlužnické krizi Řecka a Itálie)
- ❑ v aktuální migrační krizi obdobně tolerováno členskými zeměmi porušování Dublinského protokolu
- ❑ → **proč věřit, že „příště to bude jinak“?**

Fiskální federalismus

- ❑ ***řešení institucionální deficiencie HMU ve fiskální oblasti:***
prohlubování fiskální unie
- ❑ ***cílová udržitelná podoba fiskální unie:***
fiskální federalismus s dostatečně robustním federálním rozpočtem

Děkuji za pozornost

pavel.mertlik@savs.cz

ŠKODA AUTO Vysoká škola

